

HABERLER

TÜRKİYE JEOLOJİ KURUMU BİLİMSEL DANIŞMA KONSEYİ TOPLANTISI

Türkiye Jeoloji Kurumu Bilimsel Danışma Konseyi 31. Kurultay sırasında 21 Şubat 1977 saat 21.00'de, MTA Enstitüsü Genel Direktörlüğü'nün verdiği yemekten sonra toplandı.

Toplantıya şu üyeler katıldı:

Prof. Dr. Mehmet Akartuna
Prof. Dr. Cemal Arif Alagöz
Prof. Dr. Samime Artüz
Prof. Dr. Mehmet Ayan
Prof. Dr. Ersen Çoğulu
Prof. Dr. Atife Dizer
Prof. Dr. Özcan Dora
Prof. Dr. Kemal Erguvanlı
Prof. Dr. Oğuz Erol
Prof. Dr. Ekrem Göksu
Prof. Dr. Atife Dizer
Prof. Dr. İhsan Ketin
Prof. Dr. Melih Tokay
Doç. Dr. Ergüzer Bingöl
Doç. Dr. Yavuz Erkan
Doç. Dr. Okay Eroskay
Doç. Dr. İsmet Gedik
Doç. Dr. Sungu Gökçen
Doç. Dr. Mümin Köksoy
Doç. Dr. Teoman Norman
Doç. Dr. Türker Özsayar
Doç. Dr. Önder Öztunalı
Doç. Dr. Ali Öztürk
Doç. Dr. İsmet Yılmaz,
Türkiye Jeoloji Kurumu Başkanı,
Bilimsel ve Teknik Kurul Üyeleri.

Toplantının özetlenmiş tutanağı şöyle:

Tahir Öngür-Bilimsel Danışma Konseyi toplantısına hoş geldiniz. Gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ederiz. Konseyin görevi Kurum'un bilimsel ve teknik çalışmalarını eleştirmek ve ertesi yılların çalışmaları için ilkeler ve yollar saptamaktır. Konsey Kurum üyesi olan Doçent ve Profesörler, Bilimsel ve Teknik Kurul üyeleri ve Türkiye Jeoloji Kurumu Başkanı'ndan oluşuyor. Bilebildiğimiz yakın geçmişte toplantı tutanakları dosyalarda tutuluyordu. Bundan sonra tutanakların yayımlanarak Kurum yönetici ve üyelerine ışık tutucu olmasını sağlamak dileğindediriz. Gündem için bir önerimiz var. Son yıllarda hızla artan yerbilimcilerin hızla artan bir bölümü Ankara dışında görev alıyor. Özellikle üniversitelerimizde yoğunlaşan yerbilimcilerin etkinlikleriyle Kurum arasındaki bağ eskisi kadar kolay sağlanamıyor. Kurum ancak Ankara'daki kişilerce yönetilebiliyor. Bu kopukluk gittikçe artacak gibi görünüyor. Bunun ne şekil örgütlenmelerle giderilebileceğinin tartışılmasını öneriyoruz. Ayrıca gündem önerilerinize açık.

C. Arif Alagöz — Çok isabetli olur. Herşeyi çok öncesinden görmek mutlaka lazımdır.

E. Göksu — Bu konu kuşkusuz önemli. Yalnız açıklamayı gerektiriyor. Biz Kurum'u ilk kurduğumuzda böyle bir problem yoktu. Kurum'un gelişmesinin yanında jeoloji Mühendisleri Odasının kuruluşundan sonra bu iki kuruluşun fonksiyonları arasındaki gizginin de tartışılması lazım. Kurum birinci derecede bilimsel çalışır. Ben şahsen üzülerək bunu gözliyorum bir iki yıldan beri siyaset adamlarının açılış konuşmalarına daveti bir bakıma, hepsi katılırsalar, çok faydalı. Ama iki yıldır yalnız biri geliyor. Ancak acaba biz burada mesleğimizi ve Kurum'u politikaya karıştırmak olanağı vermiyormuyuz? Bu konuyu ben önemli addediyorum ve burada tartışılmasını öneriyorum. Bunun dışında her üniversitede bir iki arkadaş buralardaki çalışmalarını Kurum'a ile-

tirse buralardaki yıllık çalışmalar da daha iyi kapsama alınmış olur.

E. Akyol — Bilimsel Konsey'in toplanmasındaki ana amaç Kurum'un yaptığı bilimsel işlerin eleştirisi ve yönlendirilmesidir. Bu nedenle Bilimsel ve Teknik Kurul'un çalışma raporunun okunması ve tartışılması gerekir.

M. Tokay — Ben yabancı dilden yayın meselesinin gündeme alınmasını istiyorum.

E. Bingöl — Kurum'un geleceği daha çok Genel Kurul'da kararlaştırılması gereken bir husustur. O yüzden bir öneriyle oraya götürülebilir.

İ. Ketin — Ben şahsen Kurum'un yönetimiyle Üniversiteler arasında devamlı bir işbirliğini çok yararlı görürüm. Benim önerim şu oluyor. Fakültelerden seçeceğimiz bir veya iki arkadaş yılda birkaç kere Ankara'ya gelerek yönetime iştirak ederler. Böylece daha yakın bir işbirliği gerçekleşir, kanısındayım.

K. Erguvanlı — İyi anhyamadım. Biz gündemmi yapıyoruz, tartışıyoruzmu?

S. İleri — Ben bir gündem maddesi getirmek istiyorum. Bilimsel Kurul'a gelen yazıların incelenmesi bu güne kadar Kurul'ca sürdürüldü, fakat yazıların içeriği ve niteliği bakımından Kurul'un sınırları dışına taşı. Bunun için "Editorial Board" denilen bir kurulun kurulmasını tartışalım.

T. Öngür — Ankara dışındaki, özellikle Üniversitemizdeki üyelerin ürünlerinin Kurum'a kazandırılması yollarının tartışılması gündeme girsin mi girmesin mi? Genel kabul görüyor.

M. Akartuna — Erol beyin teklifi yerinde önce rapor görüşülse.

E. Göksu — Bence okunmasa, özet bilgi de verilse olur. Önce bu yapılsa.

T. Öngür — Genel eğilimin gözlenmesine göre önce Bilimsel ve Teknik Kurul'un Çalışma Raporu'nun okunması, ardından Ankara dışında kalan üyelerimizin faaliyetlerinin nasıl örgütleneceğinin tartışılması, arkasından Kurum'un işlevi ile bazı politik görüntülü çalışmalar arasındaki çelişkinin tartışılması ve son olarak yazı inceleme ve yabancı dilde yayın konusunun tartışılması şeklinde gündem saptanmış oluyor.

E. Akyol — BTK çalışma raporunu okudu (Yeryuvarı ve İnsan II-2'de yayınlandı)

C. Alagöz — Uluslararası Jeoloji Birliği'ne girilmesi konusu ele alınmalı.

M. Akartuna — Bu bir Üniversitelerarası Kurul sorudur. Bir hazırlık kurulu oluşturulmuştur. Bazı çalışmalar yapıp YÖK'e sunuldu. Yakında yoluna girer sanırım.

T. Öngür — Gündemimizin ikinci maddesini görüşmeye başlayalım.

E. Çoğulu — Bence öğretim üyelerini Bilimsel Kurul'a mutlaka koymak lazım. Bilimsel Teknik Kurul, Yönetim Kurulu'na karşı sorumlu olduğu için zannediyorum tam mânâsıyla bilimsel hareket edemez durumda. Yönetim Kurulu ile Bilimsel ve Teknik Kurul arasında bazı politik sürtüş-

meler olabilir. Halbuki BTK'a öğretim üyelerini soksak, konularına göre gruplar teşkil etsek, BTK, Yönetim Kurulu'na bağlı da olmasa, Danışma Konseyi'ne bağlı olsa.

S. İleri — Sayın Göksu'nun belirttiği gibi Türkiye Jeoloji Kurumu'nun görev sınırlarını belirtmek gerek. Çoğulu'nun önerisinin de fiilen uygulanması olanaksız. Benim önerimse Bilimsel ve Teknik Kurul'u tüm eğitim kuruluşlarına yaygın bir şekilde getirmektir.

E. Bingöl — Zannediyorumki BTK bir üyeye yayın gönderip mütalaasını almak salahiyetine sahipti. Şimdiye kadar bu yapılmıyordu idiyse bu BTK üyelerinin bunu yalnızca kendi inhisarları altına almalarındandır. Yoksa yönetmelik imkân vermektedir. Ve bu dışarıya gönderilip mütalâa alınabilir.

T. Öngür — Ben bir açıklama yapmak istiyorum. Bu konuda bir uygulama var. Ve her TJK Bülteni iç kapağında o sayıdaki yazıların bazılarının hangi kişilere gönderilip görüş alındığı belirtilmektedir.

S. Gökçen — Dışarıdan editör kullanmak son derece kolay bir şey.

Ö. Öztunalı — Ankara dışındaki Kurum üyeleriyle organik bağı kurabilmek için İstanbul, İzmir gibi, ilk ağızda, sadece Üniversite değil uygulayıcı arkadaşların da yoğun bir şekilde bulunduğu merkezlerde Kurum şube açmalı ve bu şubeler vasıtasıyla faaliyetler Kurum tarafından düzenlenmeli gibi geliyor bana. Çünkü DSİ ve MTA'nın gittikçe yerleşen bir bölge örgütü var. Buralardaki bir arkadaşın kendi bilgisini, görgüsünü arttıracak ya da kendi sorununu tartışacak bir hacma ihtiyacı vardır. Bu için bu anlamda anlaşılması gerekir, inancındayım.

Y. Erkan — Bence bütün sorun Kurum Bülteni'nde yayımlanmak üzere gelen makalelerin reaksiyonundan çıkıyor. Burda bir gözüm yolu iki, üç ya da beş yıl için bu işi bir Editör'e vermek olabilir. Ayrıca Editör yardımcısı ve geniş bir redaksiyon heyeti kurulabilir. Böylece hakkaten birkaç yıldır dış ülkelerde yayımlanmakta olan dergilerin seviyesine çıkmış olan Kurum Bülteni'ni koruyalım. BTK ile Yönetim Kurulu arasında bazı anlaşmazlıklar olabilir ve bunun birkaç örneği de var galiba. Yukarıdaki gözüm Bilimsel ve Teknik Kurul'u bu işin içinden çıkarır. Bunun örnekleri dünyada var. Bizde de Yerbilimleri dergisi bu düzenle hazırlanıyor.

T. Öngür — Konunun gelişmemesi için bir açıklamada bulunmak istiyorum. Bu yıl varsandığımız örneklerin hiçbiri doğru değil. BTK ve Yönetim Kurulu'nun üzerinde tartışarakta olsa uzlaşmadığı hiç bir yazı ne reddedilmiş ne de yayımlanmıştır.

E. Göksu — Konunun bir başka yönüne değinmek istiyorum. Üniversitelerde çok değişik türden çalışmalar var. Bunlar yayımlanmakla bitiyormu? Yayınlanışlardan bazılarında yeniden basılması ya da tercüme edilip dışarı gönderilmesi gerekir. Bu durumda Kurum'un görevlerinin çokluğu ortaya çıkıyor.

T. Özsayar — Ben hiçbir zaman Kurum'a Ankara dışındaki üyelerin ilişkilerinin bugünkünden daha fazla olduğu bir dönemi hatırlamıyorum. Yani giderek bir eksilme olduğu kanısında değilim. Ancak bu ilişkilerin nasıl arttırı-

labileceği tartışılabilir. Son yıllarda ortaya konan Bülten'ler hem içerik hem biçim yönünden son derece sevindirici, kalitesi yüksek yayınlardır. Ancak bazan son derece hassas davranılmakta bazan, bu yüzden yayım yönünden bazı zorluklar çıkmaktadır. Arkadaşların prensipleri yönünden haklı olabilirler, fakat bu şekildeki çok sıkı kayıt koymalar Üniversitelerdeki çalışmalarını yayınlamakta zorluklar doğuyor. İkincisi özel sayılar çıkarmayı öneririm. Üniversitelerin Kuruma başvurusunun dışında pratik bir çözüme gidilebileceği konusunda da değilim.

İ. Gedik — Üyeler arasındaki ilişkiyi sağlayabilmek için tüm üyelerin adresleri yayınlansa iyi olur sanırım. Bu kuruluşların çalışma programları yayınlanarak ta yapılabilir.

E. Aşçıoğlu — "Yayım Kuralları" burada tartışılan konuların çoğunluğuna ışık tutmaktadır. Ayrıca tüm öğretim üyelerinin BTK'da görev almaya istekli olmalarını gönül ister.

O. Tekeli — Bülten yayınıyla ilgili BTK'un pek sorunu yok. Asıl konu Yeryuvarı ve İnsan. Burada yazılar genellikle sipariştir. BTK'un özel ilişki kuracağı kişilerin sayısı oldukça sınırlı ve bunlar ister istemez Ankara içinde oluyor. Ankara dışında önerilen şekilde bir örgütlenme yapılırsa yerbilimcilere büyük katkısı olacak dergiler çıkarılabilir.

S. Gökçen — Üniversite öğretim üyeleri davet edilmezse kapıya gelip beni alın diyemez. Ayrıca BTK'un bazı dallarda uzman sıkıntısı çektiği kanısındayım. Bir de BTK'da görev alan bazı arkadaşların bazıları o yıl için biraz daha az yayın yapsalar tahmin ederim daha az dikkat çekici olur.

T. Öngür — Türkiye Jeoloji Kurumu'nu yalnız Bültenle sınırlamak olanaksızdır. Bir bakıma Bülten Kurum'un değil Türkiye'deki yerbilimcilerin bilimsel düzeyde faaliyetlerini yansıtır. Hele hele her söz alan üyemizin belirttiği gibi uluslararası düzeyde bir niteliğe eriştiğine göre sorunlar pek Bülten'in çevresinde yoğunlaşmıyor. Bunun dışında TJK, gittikçe artan sayıyla yurda yayılan yerbilimciler arasındaki iletişimi sağlamak zorunda. Kimse hangi olanağı nerede bulabileceğini bilemiyor. Hangi konuda ne gibi çalışmaların olduğu bilinmiyor. Bu bir etkinlik alanı, Ayrıca doğal anıtlar gibi bazı sorunlar var. Bu da faaliyetler arasında yer alabilecek bir şey. Yerbilimleri eğitimi ve dili de Türkiye Jeoloji Kurumuna çok görev düşen konular. Daha çokları sayılabilir. Ve bunların hemen hemen hepsi Ankara dışındaki yetkin akademisyenlerin, yerbilimcilerin katkısını gerektiriyor. Bu katkı nasıl örgütlenbilir? İlk önce bazı merkezlerde Ankara'daki BTK'a benzer kurullar oluşturulabilir. BTK'un redaksiyonundan vakit bulup yapamadığı çalışmaları paylaşabilir bu kurullar. Bizim önerimiz bu idi.

K. Erguvanlı — Bazı kaygılar olduğu anlaşılıyor. Ben şuna inanıyorum ki Bülten'in kalitesi Türkiye'nin seviyesinin üzerinde. Üniversite öğretim üyelerinin pek boş zamanları yok. Bana aradaki bağlar da pek gevşemiş gibi geliyor. Sayıları arttı. Öyleyse bazı konulara ayrılmalı ve seminerler hazırlamalıdır.

A. Dizer — Yayımlanan bazı yazıların o konuda yetişmiş uzmanlar tarafından okunmasında yarar var. Bahsedildiği Paleontoloji konusunda fazla yayın var ama çok ta hata var.

E. Bingöl — Gedik'in önerisini biz yapmaya çalışıyoruz. 6. sayısı yakında çıkacak olan Haberleşme Bülteni'nde kimin nerede çalıştığı belirtilmektedir. Bunun yeryuvarında yayınlanması ise daha yararlı olacaktır. Yeryuvarı'nın sipariş yazılarıyla çıkarılmakta olduğu söylendi. Herhalde siparişler çok kısıtlı kişilere yapıyordu. Buradaki öğretim görevlilerinden herhangi biri kendisine şu konuda bir yayın yaparmısınız dendiğinde esirgemezdi.

C.A. Alagöz — Derginin çok çekici tarafları olduğunu düşünüyorum. Yazı noksanlığını paralı yazılarla ortadan kaldırmamız, Üniversitelerdeki testlerde iki kategoride yayınlanabilir. Yıllık Konferans programları yapılabilir.

T. Norman — Konseyin Kuruluş gayesi TJK-Üniversite ilişkilerini sağlamaktır. Bunun dışında sizin düşündükleriniz bir faaliyet alanıdır. Bu Yönetim Kurulu ve Genel Kurul'un görevidir. Danışma Konseyi üyelerine gerekli dokümanlar verilerek onların görüşlerinin alınması en tabii yoldur. Bunun dışında bilgi iletişimi Konsey çalışmalarının dışına çıkar.

İ. Ketin — Yeryuvarı ve İnsan dergisinin her sene dört defa çıkması zorunluluğu yok. Milletçe pek yazı yazan insanlar değiliz. Bu bakımdan dört sayıya illâ çıkarmamıza üzerinde durmayalım. İkincisi tercümeleme türkçesini anlamaya imkân yok. Tercümeleme konuyu iyi bilen bir meslektaşın yapması lazımdır.

O. Dora — Yeryuvarı ve İnsan için ekstra bir redaksiyon heyeti kurulabilir. Buna İstanbul, İzmir ve Trabzon'dan birer üye katılabilir.

M. Akartuna — Bence yeni bir teşkilatlanma Kurumu çıkmazsa sokar.

T. Öngür — Gündemimizin Türkiye Jeoloji Kurumu'nun işlevi ile politik görüntülü olaylar arasındaki çelişkinin tartışılmasına ilişkin maddesine geçiyoruz.

E. Göksu — 1946'dan beri Kurultay'ın açılışında Kurum Başkanından sonra yerbilim uygulaması yapan kuruluşların yöneticileri konuşur ve mesleğe ilişkin konulardan bahsedirdi. Son iki yıldır politikacılar belki renk getirdi ama hepsi gelmiyorlar. Yalnız muhalefet konuşuyor. İktidar değişse yine muhalefet gelecek. Demekki istemiyerek Kurum'u politikaya alet ettireceğiz. Halbuki odalar konunun her yönden kritiklerini yapıyorlar. Biz tamamen bilimsel bir Kurum'uz benim önerim açılış merasimlerinde siyasilere yer vermeyelim.

E. Akyol — Kurum'a politika girmesine karşıyım. Fakat senede bir kez kalabalık üyelerin genel dertlerinin politik açıdan da ele alınmasından yanayım. Benim esas değinmek istediğim şu. Yeryuvarı ve İnsan'ın yeni bir yayın kurulu oluşturuldu. Yönetim Kurulundan iki kişi BTK'dan iki kişi. Yönetim Kurulu'nun bunun üzerine çıkarak Yeryuvarı ve İnsan'da politik görüşlerini açıklamasına kesinlikle karşıyım.

S. İleri — BTK olarak geçen yıl çektiğimiz en büyük sıkıntı Yeryuvarı ve İnsan'ın kapsamında politik sınırların nereden olacağı idi. Görüş veya yorum bildiren yazılarla politik içerik Yeryuvarına girmek zorunda kaldı. Bunun içinde BTK ve Yönetim Kurulu arasında oldukça gergin bir hava yaratıldı. Bu yazıların bir kısmı reddedildi, bir kısmı uzun

tartışmalardan sonra redeksiyona girdi. Yeryuvarı ve İnsan'ın henüz tam oturmuş bir kişiliği yoktur. Konsey'in bu konuda yardımcı olması gerekiyor. Bilim adamları Genel Kurul'a katılmıyor. Seçimlerde gruplaşmalar etkili oluyor. Bu da Kurum'u politize edebilir. Türkiye Jeoloji Kurumuna politika girmemelidir. Benim görüşüm şu Kurum demokratik bir kuruluştur. Üyeleri gönüllüdür. Zorunlu aidat toplanmaz. Politika yapmaması gerekir.

E. Bingöl — Bugünkü Türkiye'nin ortamında biraz moda olarak nitelenebilecek bir konu var. Bilim politika tamamen içiçe girmiş vaziyette. Saldıray beyin belittiği gibi özellikle nötr düşünebilecek kapasiteye gelmiş ve genellikle de bu konseyin üyelerini oluşturan kişiler maalesef seçimlerde etkin olamıyorlar ve ondan sonra da sayın Göksu'nun belirttiği şekilde yalnızca temennide bulunuyorlar. Bu kafi değil. Genel Kurul'a gelip seçimlerde etkin olunması gerek. Bugün Yönetim Kurulu'nun seçilmesi için gerçekten bazı gruplaşmalara girmesi lâzım. Buna girdiği zamanda bu grupların bazı politik baskıları karşısında ödün vermek mecburiyetinde ve eğer kişisel düşünceleri dışında bazı hareketlerde bulunduysa Yönetim Kurulu, bu tür baskılar yüzündendir. Nötr davranmadığı içindir. Ama bu tür düşünebilen kişiler gerçekten Genel Kurul'a gelip kendi ağırlıklarını koymadıkça Jeoloji Kurumu'nun bir Jeoloji Mühendisleri Odası kadar politize edilmesi olasılığı mevcuttur. Bu olacaktır. O zaman biz ne kadar yakınırsak yakınlamı geriye dönmek te çok zor olacaktır.

İ. Ketin — 31 sene önce iki tane dernek kuruldu. Türk Coğrafyacılar Derneği halen ilk kurulduğu haliyle devam edip gelmekte. Türkiye Jeoloji Kurumu ilk on sene toplantılarında Kurum başkanı tarafından açılır ve tebliğlere geçilirdi. Günün birinde bir meslektaş mebus oldu. Ve yavaş yavaş politika girdi. Sonradan önce umum müdürler sonra üniversite hocalarına söz verilmeye başlandı. Son yıllarda Oda kuruldu. Bizim Kurum olarak meslektaşların sosyal ve mesleki durumlarıyla ilgilenmemiz zorunluğunu kalmadı. Herseyden çok memnunuz ama politikaya hiç yanaşmamak çok yararlı olacaktır. Politik yöne gidersek saygınlığımızı yitiririz.

M. Tokay — 46 takımı olarak Türkiye Jeoloji Kurumu'nu kurduğumuz zaman bir nevi yemin ettik. Biz partilerin piyonu olmayacağız. Maalesef bir arkadaşın politik çıkarları bunu başlattı. O uzaklaşınca Kurum kendisini bundan uzaklaştırdı. Bugün heryere siyaset girdi. Heryerde bölünme. 46 takımının istediği şey şu. Eski tecrübelerin bir şeyi var. Bizim bir Kurumumuz var. Burası politikanın girmediği bir yer olsun. Kuds ül addas.

K. Erguvanlı — Açılıştaki politik konuşmaların faydası varsa da zararı ilmin gelişmesi bakımından daha fazladır. Politikayla uğraşmazsa ilgi de artar.

C. Alagöz — Ben de bilim kurumlarının politikadan uzak kalmasının yararı olduğuna inanıyorum.

E. Akyol — Benim maksadım mühendis olmayan jeologların düşüncelerini açıklayabilmeleri için açılış konuşmalarında politik konuşmalara yer verilmesi.

T. Öngür — Sıra galiba 76'lılara ve özellikle konuşmacıların siz diye yöneldiği 76'lılara geldi. Belki sizi şaşırtacak ama tüm konuşmacılarla aynı görüşteyim. Türkiye Jeoloji Kurumu gerçekten politikaya alet edilmek duru-

munda. Özellikle şu günlerde. Ve ben de sizlerden bu politikaya alet edilmeye karşı çıkmanızı Genel Kurul'a kalmanızı isteyeceğim. TJK gibi bir kuruluş politikaya nasıl alet edilir. Önce politikacılar alet edilmesi tehlikesiyle karşı karşıya. Bir kurultaya yalnız bir politikacı gelip, hiç politika yapmasa bile, iletişim araçlarında bu duyurulursa o kurum o politikacıya angaje olmuş olur. Bir de bir politikacıyı Kurum'a başkan yaparsanız yine politikacıya alet edilmiş olur. Bu birinci tehlike Bu tehlikeyi kısmen giderebilmek için bu yıl konuşmacı sayısını kısıtladık. Bu bir adım. Bunun daha ileri götürülmesi yalnız TJK Yöneticilerinin görüşlerine değil üyelerinde bileşimine bağlı. Sürekli yeni genç kadrolar katılıyor ve bunlar 46'lılardan çok fazla, hatta 76'lılardan bile fazla hayatla bağlarını daha fazla kurmaya dünya görüşlerini kurmaya çalışıyorlar. Ama şu var. Hiç değilse bu yıl politikacıya alet olmama yolunda bir adım atıldı. Tehlikelerden biri bu ve bunun önemli olmadığı kanısındayız. İkinci bir tehlike Türkiye Jeoloji Kurumu'nun örgütlemeye çalıştığı bilimin ideolojiye alet edilmesi. Yalnız çok önemli bir ayrımı dikkate almak gerek.

Birinin öbürüne alet olmasıdır, tehlike. Yoksa bilimin hayatla bağlarını koparması, saf bilim şeklinde kendini ayakta tutmaya çalışması tehlikesi de söz konusudur. Benim demeye çalıştığım ideolojinin kendisini geçerli kılması için bilimi bir araç gibi kullanması. Bu tehlikenin bu yıl ortaya çıktığını söyleyebilmek için çok haksızlık etmek gerekir. Geriye kalır bilimin hayatla bağlarının TJK yayınlarında hangi noktaya kadar ele alınabileceği. Depremle ilgileniyorsanız deprem bölgelerinin nereleri olduğunu, hangi yapı standartlarının uygulanması gerektiğini ve hangi koşullardan ötürü uygulanmadığını da söylemek zorundasınız. Daha ilerilere de gidilebilir. Yerbilimcilerin ilgi sınırı daha ileride ya da geride olabilir. Fakat depreme yönelen yerbilimci depremin hayatla bağlarını da bir noktaya kadar irdelemek zorundadır. Bu noktada Türkiye'de bugünkü bozuk düzenden kaynaklanarak depremin insanlarımızı mahvettiğini, bu iş için ayrılan kaynakların başka alanlarda kullanıldığını söylemek, hele bunu sırf bir ideolojiyi yaygınlaştırmak için yapmak bu bilimin o ideolojiye alet olmasıdır. Bu yıl kurulları içinde ve arasındaki tartışmalarla Türkiye Jeoloji Kurumu bilimi ele alırken, İzmir'deki heyelandan, depreme, Fatsa karayolundaki heyelana kadar enerji sorununa kadar bilimin hayatla bağlantısını kurarken hiçbir zaman bilimselliği, bilimsel mantığı bir kenara atmadı. Ama bu mantığı soyut olarak ele alıp, ortaya getirilen her konuya bilimsel mantık dışıdır diye yaklaşmakta yine bilimi zedeleyici bilimle hayatın bağlarını koparıcı bir tehlikedir. Bunların dışında Türkiye Jeoloji Kurumu gerçekten bir tehlike karşısında. Çünkü bazı politik hesaplar yapılıyor. Çeşitli zamanlarda çeşitli yaklaşımlar mümkündür, olmuştur da. TJK için bir sağlık işaretidir bu. Göreve aday gruplar çıkmıştır ve daha iyi şeyler yapılmasını sağlamıştır. Ne varki bunlar çalışma programları getiriyorlarsa sağlıklıdır bu. Ama göreve adaylık sözkonusu olduğu zaman ülkücülerin sayısı şu kadar marksistlerin sayısı şu kadar maoistlerin sayısı şu kadar deyip en fazla sayıda gördükleri ideoloji sahipleyle pazarlığa girişiliyorsa TJK Bazı tehlikelerle, gerçekten bir tehlike ile karşılaşıyor. Türkiye Jeoloji Kurumu'nda göreve aday gruplar arasında çalışma programlarıyla Kurum'un varlığını daha iyi nasıl sürdürebileceğinin tartışması dışında birtakım yollar deneniyorsa bu denemeye karşı çıkmak hepimizin görevi.

T. Özsayar — Bu günkü koşullarda Yönetim Kurullarının apolitik olması olanaksız. O zaman BTK'ların apolitik kalması için önlem alınması gerekir. Bu konuda Tüzük değişikliği yapılabilir. BTK Konseyden seçilebilir.

E. Çoğulu — Ben de bu düşüncedeyim. Mademki Yönetim Kurulu politika dışında kalamıyor. BTK'ü Yönetim Kuruluna karşı sorumlu değil Bilimsel Danışma Konseyi'ne sorumlu duruma getirmeliyiz. Bununla ilgili bir tüzük değişikliği yapılabilir mi acaba?

E. Göksu — Genel Kurul'da olacağına göre.

S. İleri — Bu konu üzerinde Bilimsel ve Teknik Kurul'da aramızda tartıştık şöyle bir sonuca vardık. BTK dışında bir Editorial Board kurulur ve bu görevini 4-5 yıllık uzun bir süreyle yaparsa ve BTK'dan üç dört kişi ertesi yılda göreve kalır ve yeni seçilecekler de eski kurulun göstereceği adaylar arasından seçilirse BTK o zaman Yönetim Kurulu veya Genel Kurulla herhangi bir politik grupla bağlı olmadan doğrudan doğruya belli düzeydeki bilimsel ilişkisinin dışına çıkmaz. Tüzük değişikliği ile BTK ile Yönetim Kurulu arasında bir organik bağ oluşturulması gerekir. Bilimsel ve Teknik Kurul bugünkü Tüzükle havadadır. Yönetim Kurulu eğer politik bir grubun eline geçerse gerektiğinde BTK'ü feshedebilir, çünkü seçen kendisidir. bunun sağlam temele bağlanması şarttır.

T. Öngür — Tehlikelerden biri TJK'nun politik bir yolda kullanılmasıysa, ikinci bir tehlike de önerdiğiniz yolla TJK'nun bir aristokrasinin elinde kalmasıdır. Eğer BTK'ları sürekli kendi içinden kendisini seçen kurullar haline getirirseniz bu gerçekten bir aristokrasi olur ve üyeleriyle bağları koparır, TJK o zaman yıkılır.

M. Akartuna — Saldıray tam benim istediklerimi söyledi. Bunun başka hiçbir yolu yok. Bunun için yapılacak şey Tüzük değişikliğine derhal gitmektir. Tüzüğe "politikayla uğraşmayacağı konulmalıdır. O zaman hiç bir kurul bunu yapamaz. Başka yolları ben beğenmiyorum. Üniversite hocalarını koysanız ne biliyorsunuz. Sizi burada yapılanları bile geçen üniversite hocaları çıkabilir. Bendenizin teklifi bunu mutlak surette en kısa zamanda Genel Kurul'a götürmek, Mademki böyle bir tehlike sezdimiz. Zaten sezmeye lüzum yok meydana herşey. Yapılacak ilk iş Tüzük'te bu değişikliği yapmak. Bu bakımdan biz kurum'u bu yola sokarsak ileride bunun çok sakıncaları olur ve Kurum dağılır. Evvela üniversite hocaları elini ayağını çeker. Ondan sonra yardım istesenzide kolay gelmez. Biriki defa geldik gittik. Siz ihtiyacımız olduğu zaman üniversite hocalarına sarılıyorsunuz. Bunu da gördük. Siz dediğim zaman şahsınıza söylemiyorum. Genç arkadaşlara. Üniversite hocasına da biz bu işi yaparız diyenleri gördük. Ondan sonra böyle dar zamanda üniversite hocaları gelsin. Bundan sonra bir

defa daha böyle yaparsanız, bu tüzük bu şekilde geçmez ve bu şekilde devam ederse Kurum'un başlangıçları, hak-katen ayağını çekmek isterim doğrusu. Ve hakikaten daha yalnız hisseder arkadaşlar kendilerini ve bizde çok üzülrüz. Biz de bunu bu maksatla kurmadık. Memleketin hayrına kurduk. Bu da mutlaka Tüzük değişikliğiyle olur.

T. Özsayar — Sayın hocam Tüzük'te vardır politikayla uğraşamaz diye, Politikanın tanımı belli değil.

M. Akartuna — Yok. Bayaa, buz gibi politika bu.

M. Tokay — Benim BTK ve Editing Board ikili modelinin işlerliği üzerinde kuşkuvarım var. Tıpkı TBTA'ki yönetimin uygulanmasını istiyorum ben. BTK kendisini aşan konularda ilgili bir üyeye gizli bir şekilde başvurup görüşünü alabilir. Gönüllü bir çalışma yürütüldüğüne göre herkesin hakkını vermek gerek. Bu işin uzmanı Üniversitedeyse ona, MTA'daysa ona, Antalya'nın bilmem ne dairesindeyse ona gitmeli. Üniversite son söz değildir. İkincisi eskiden bir Yayın Komitemiz vardı ve Genel Kurul seçerdi. Yönetim Kurulu seçerse onu, dümen suyuna girebilir. En azından böyle kuşkular doğabilir. Üç türlü usul var. Ya tayindir ve ona saygı gösterilir. Ya Genel Kurul'da seçilir. Ben bunların lehinde değilim. Bir de biraz oligarşik bir metod olabilir. Üniversite hocaları, MTA ve başka kuruluşlardan 100-150 kişilik bir seçim komitesi kurulur. BTK'ü bunlar seçer. Bu üç yöntemin dışında başka bir yöntem varsa bilmiyorum. Benim önerim Konsey bir karar alıp gelecek Yönetim Kurullarına mutlaka bildirsin.

T. Öngür — Başta da söylediğim gibi bu Bilimsel Danışma Konseyinde söylenen bütün sözleri yayımlamak dileğindediriz. Gelecekte görev almamız sözkonusu olursa biz bunun için söz veriyoruz. Eğer başka bir topluluk görev alacak olursa bunu yayımlaması için baskıda bulunacağız. Yayınlandığı takdirde hem uyarı hem tavsiye hem de bağlayıcı nitelikte bir yayın olacaktır. Şu gerçekki bazan en doğru uyarılar bile yankısını bilemiyebilir. Fakat bu bir görevdir. Bilimsel Danışma Konseyi'de bu gece bunu gerçekçi bir etkinlikle yaptı. Çeşitli yönlerden, doğru yanlış ayrı bir sorun ama, uyarılar geldi.

Ö. Öztunalı — Ben 46'lılardan önerilerini Genel Kurul'da dile getirmelerini isteyeceğim. Etkin olacaktır.

T. Öngür — Böylece Bilimsel Danışma Konseyimize de politika girdi.

M. Tokay — Başlangıçta Bülten'de Türkçe dışında üç dilde yayım yapıyordu. Dışarıya tam mânâsıyla kendimizi göstermek istiyorduk. Son yıllarda içe dönük olarak evvela kendimizi yetiştirelim dendi. Yabancı dilden çıkan özet yetmiyor. Yabancı bilim adamları bizi kaynak gösteremiyor. Kendi görüşleri gibi satıyorlar.